

w sprawie zapowiadanych zmian dotyczących opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Zarząd Związku Miast Polskich ze zdziwieniem i zaniepokojeniem przyjął zapowiedzi ministra klimatu i środowiska dotyczące nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w zakresie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi¹. Zapowiadane zmiany – niekonsultowane z powołanym w Ministerstwie zespołem doradczym do spraw systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami – pozostają w oczywistej sprzeczności z zasadą samobilansowania się systemu odpadowego.

Obowiązywanie i znaczenie tej zasady było w ostatnim czasie podkreślane przez przedstawicieli Ministerstwa, którzy wskazywali, że „system gospodarowania odpadami komunalnymi zorganizowany przez gminę powinien się samofinansować. Przekłada się to na obowiązek ustalania wysokości ponoszonych przez mieszkańców gminy opłat na poziomie zabezpieczającym pokrycie kosztów funkcjonowania systemu. Prawdłowo skalkulowana opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi powinna z jednej strony zapewniać sprawne funkcjonowanie systemu odbioru i zagospodarowania odpadów na terenie gminy, z drugiej zaś nie może stanowić źródła dodatkowych zysków gminy. Dopłacanie do tego systemu z innych środków gminy nie powinno mieć miejsca i może zostać uznane za dopuszczalne jedynie w sytuacji wyjątkowej, przejściowej.”².

Zapowiadane ograniczenie wysokości ustalanych przez rady gmin opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi – przy jednoczesnym braku realnych działań umożliwiających finansowanie systemów gminnych z innych źródeł (zwłaszcza w ramach ROP) oraz braku działań powodujących obniżenie kosztów funkcjonowania systemu – oznaczać będzie, że wbrew powyższej zasadzie gminy będą nadal zmuszone dopłacać do systemu z innych źródeł. Dotyczyć to będzie w szczególności gmin, które zdecydowały się ustalać opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi w oparciu o ilości zużytej wody z uwagi na nieskuteczność innych metod, zwłaszcza przy dużej liczbie turystów, studentów czy pracowników tymczasowych (także z zagranicy).

Jednocześnie wyrażamy zdecydowany sprzeciw wobec formułowanych przez przedstawicieli Ministerstwa twierdzeń dotyczących „nieuzasadnionego wzrostu opłat dla mieszkańców za gospodarowanie odpadami”. Uchwały rad gminy w sprawie wysokości stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi podlegają nadzorowi wyspecjalizowanych w sprawach finansowych organów administracji publicznej jakimi są regionalne izby obrachunkowe oraz kontroli ze strony sądów administracyjnych. Orzecznictwo organów nadzoru nie potwierdza prawdziwości powyższego zarzutu. Co więcej, pozostaje on w oczywistej sprzeczności z założeniami systemu odpadowego, które uniemożliwiają przeznaczanie środków pochodzących z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na cele niezwiązane z tym systemem.

Konieczność podnoszenia stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi – będąca zjawiskiem niemal powszechnym w całym kraju – jest wynikiem galopujących kosztów funkcjonowania systemu odpadowego, co w znacznej mierze jest konsekwencją zmian wprowadzanych w drodze ustaw i rozporządzeń.

Raz jeszcze apelujemy o jak najszybsze wprowadzenie skutecznych rozwiązań prawnych – wzorowanych na rozwiązaniach obowiązujących w innych krajach UE - dotyczących Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta. Rozwiązania te umożliwiają finansowanie gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi ze środków pochodzących od wprowadzających produkty na rynek, a w konsekwencji pozwolą na zahamowanie wzrostu opłat uiszczanych przez mieszkańców na rzecz gmin.

Ponawiamy też wcześniejsze apele o urealnienie maksymalnych stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi uiszczanych przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych – w tym rekreacyjnych – oraz o przywrócenie obowiązujących do 2019 r. zasad obejmowania tych nieruchomości zorganizowanym przez gminy systemem odbioru odpadów komunalnych. Zmiany w tym zakresie pozwolą w wielu gminach na uszczelnienie systemu i zmniejszenie obciążeń finansowych po stronie właścicieli nieruchomości zamieszkałych, w tym po stronie **polskich rodzin** w obronie których występują przedstawiciele Ministerstwa.

Jednocześnie pozostajemy otwarci na rzeczową dyskusję dotyczącą uelastyczenia ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w szczególności w zakresie metod ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi celem umożliwianie zainteresowanym gminom samodzielnego ustalania przedziałów (widełek), w których możliwe będzie ustalania ryczałtowych opłat.

Za Zarząd Związku
(-) Zygmunt Frankiewicz
PREZES ZWIĄZKU

¹ <https://www.gov.pl/web/klimat/zmiany-ustawowe-chroniace-rodziny-przed-wysokimi-kosztami>

² <https://www.gov.pl/web/klimat/fake-newsy-dot-gospodarki-odpadami-w-warszawie>